

Н. Алюшина

ВІРТУАЛЬНА СПІЛЬНОТА ПРАКТИК ЯК ЗАСІБ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ФАХІВЦІВ ПУБЛІЧНОЇ СФЕРИ

Розкрито сутність терміна “віртуальна спільнота практик”. Розглянуто як віртуальна спільнота практик здійснює перехід від стихійної навчальної взаємодії до суспільства, яке самоорганізується, створюючи синергетичне, активне середовище, збільшуючи потенціал всіх членів спільноти, здатних створювати нові знання. Висвітлено успішний досвід “Спільноти практиків: інновації у місцевому самоврядуванні” за підтримки Швейцарсько-українського проекту “Підтримка децентралізації в Україні” (DESPRO), який є зовнішнім механізмом інтеграції у спільноту практик як засобом вирішення проблеми професійного розвитку публічних службовців в умовах менеджменту знань.

Ключові слова: віртуальна спільнота практик, професійний розвиток, фахівці публічної сфери, масові відкриті дистанційні курси, електронна платформа.

Вітчизняна система підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування переживає на сучасному етапі період кардинальних змін, адже на сьогодні країні потрібні керівні кадри, які готові до змін та інновацій, спроможні своєчасно приймати найефективніші управлінські рішення в ситуації вибору, прогнозуючи їх можливі наслідки, здатні до співпраці, які володіють розвиненим почуттям відповідальності за реалізацію розпочатих реформ та долю країни.

Потреба в безперервному професійному вдосконаленні публічних службовців є усвідомленою в контексті миттєвого доступу до інформації і мобільності завдяки новим технологіям та призводить до виникнення і поширення освітніх процесів за межами формальних навчальних закладів. Будучи відповіддю на “надскладну” економічну і соціальну дійсність, неформальна освіта відіграє ключову роль у концепції навчання протягом усього життя, а її нелінійність та індивідуальність адресують нас до проблеми самоосвіти публічних службовців в умовах менеджменту знань. Цим пояснюється роль віртуальних спільнот практик, навчання в яких більшою мірою має ознаки стихійної взаємодії у процесі спільного осмислення досвіду учасників, актуалізуючи схожі інтереси.

На сьогодні вже неможливо собі уявити освітній простір без сучасних інформаційних технологій і засобів телекомунікації, які відкривають принципово інші можливості професійної освіти та спілкування. Віртуальні спільноти практик не тільки завойовують мегапопулярність у вітчизняному сегменті мережі Інтернет, вони стають авторитетними джерелами для професійного розвитку фахівців публічної сфери.

Глобальні потреби інформаційного суспільства стимулюють розвиток Інтернету. Період старіння професійних знань постійно скорочується. Фахівці публічної сфери змушені постійно і оперативно навчатися, щоб підтримувати на належному рівні свою професійну компетентність. Здатність до самонавчання стала необхідною і вимогою. Інтернет надає доступ до величезних інформаційно-освітніх ресурсів. Нові знання кожен

фахівець публічної сфери може формувати, взаємодіючи з іншими фахівцями через Інтернет і обмінюючись з ними своїми знаннями. Фундаментальні знання безпосередньо об'єднуються з практичними. Це значною мірою економить час, кошти, забезпечує мобільність. Поряд із формальною освітою (у Національній академії державного управління при Президентіві України та її регіональних інститутах, центрах підвищення кваліфікації тощо) учасники отримують значні можливості для здобуття неформальної та інформальної освіти.

У наукових працях зарубіжних учених представлені різноманітні напрями дослідження веб-спільнот. Сучасні вчені розглядають процес комунікації – К. Міллер, Д. Дьюї; формування веб-спільнот та опрацювання інформаційного наповнення – Г. Рейнгольд. Автори Е. Тейлор, К. Корхонен, Н. Девіс, М. Ракотемна та інші розглядають віртуальні спільноти як засіб спілкування та навчання. Термін “спільнота практик” або “спільнота обміну знаннями” вперше використали Дж. Лав і Е. Венгер. Н. Крістакіс і Дж. Фаулер на підставі аналізу роботи соціальних мереж доводять, що мережева діяльність продуктивна, оскільки мережа як єдине ціле дає змогу інтегрувати зусилля учасників, що значно перевищує сумарний ефект звичайної комунікації. Різноманітні теоретико-методологічні та практичні аспекти створення та функціонування е-платформи “Інновації та кращі практики місцевого самоврядування” досліджуються у роботах Т. Маматової, О. Тертишної, І. Катерняка, О. Киреєвої, Н. Алюшиної та інших. Існуючі типи віртуальних спільнот та їх особливості ґрунтовно досліджують у своїх роботах А. Пелещин, Ю. Серов та Р. Кравець. О. Тимовчак-Максимець докладно аналізує особливості комунікативної взаємодії у віртуальних спільнотах на основі веб-форумів як платформи полілогової комунікації та узагальнений сценарій розгортання тематичної дискусії, яка повинна задовольнити інформаційні потреби ініціатора.

Водночас спостерігаємо дефіцит вітчизняних досліджень, присвячених аналізу характерних властивостей спільнот практиків та масових відкритих дистанційних курсів як засобів професійного розвитку фахівців публічної сфери, зокрема у віртуальному просторі.

Мета статті полягає у визначенні характерних властивостей віртуальних спільнот практиків як засобів професійного розвитку фахівців публічної сфери.

Віртуальні спільноти (англ. virtual communities, e-communities) – новий тип спільнот, які виникають і функціонують в електронному просторі (передусім за допомогою мережі Інтернет) з метою сприяння виконанню своїх професійних, політичних завдань, задоволенню своїх інтересів у мистецтві, дозвіллі тощо [1]. Термін “віртуальна спільнота” був уведений в 1993 р. Г. Рейнгольдом – американським дослідником соціальних відносин у мережі – у книзі “Virtual Community”, де він обговорює різні приклади комунікацій між членами соціальних груп на базі електронних розсилок, новинних списків, розрахованих на багато користувачів спільнот тощо. Г. Рейнгольд дає таке визначення віртуальним співтовариствам: “Віртуальні спільноти є соціальними об'єднаннями, які виростають із мережі, коли група людей підтримує відкрите обговорення доволі довго і людяно, для того щоб сформувати мережу особистих відносин в кіберпросторі” [2]. Доцільно зазначити, що сам Г. Рейнгольд вважається “діджераті” – елітою комп'ютерної індустрії і мережевих спільнот та є одним із співзасновників однієї з перших віртуальних спільнот “The Whole Earth “Lectronic Link” WELL (в перекладі з англ. – “всепланетний електронний зв'язок”) – одна з найстаріших мережевих спільнот, заснована в 1985 р.

Термін “community of practice” – “спільнота практики” або “спільнота обміну знаннями” вперше використали Дж. Лав і Е. Венгер для того, щоб позначити групу людей, залучених у спільну діяльність. Надалі концепція спільноти обміну знаннями набрала розвитку у роботах Е. Венгера і активно використовувалася для аналізу відносин, які складаються всередині організацій і мереж різних типів.

Одне з основних положень, на яких базується теорія спільноти практики, полягає у тому, що знання завжди засвоюються у певному контексті. Для засвоєння знань дуже важливо створити умови для участі новачка у реальній діяльності.

1. Знання та практичні навички людей тісно пов'язані з галуззю застосування цих знань і навичок.

2. Пізнання не може бути відірване від тих умов, тієї ситуації, у якій воно відбувається.

3. Неможливо мати абстрактне знання, яке не було б пов'язано з конкретним контекстом.

4. Для того, щоб освоїти засіб, мало його отримати в своє розпорядження і почати ним користуватися. Необхідно ще сприйняти культуру використання цього засобу. Для цього необхідно вступити в спільноту, де цей засіб застосовується.

5. Навчання, значною мірою, є процесом соціалізації, в ході якого люди вчаться говорити, читати, писати, стають школярами, співробітниками офісу, дослідниками, практиками.

Метафора спільнот обміну знаннями дуже плідна і дає змогу акцентувати на спільному і діяльнісному аспекті навчання. У межах цього підходу будь-яке навчання усвідомлюється як спільна діяльність, яка обов'язково вимагає зацікавленої участі інших людей, що діють у цій галузі знань або подібних галузях. Роботи Е. Венгера і його послідовників зумовили сплеск інтересу до теми спільнот і їх ролі у навчанні. Концепція спільнот обміну знаннями була найбільше розвинута у галузі управління організаціями, системах перепідготовки кадрів і безперервного навчання в середовищі мережевих спільнот.

Дж. Дьюї у книзі “Демократія і освіта” висловив думку, що спілкування має визначальне значення для формування спільноти, будь-які види людських спільнот містять функцію навчання, існують критерії, що допомагають визначити міру цінності будь-якого виду соціалізації, певної спільноти [3]. При цьому Дж. Дьюї не обмежував свій аналіз лише географічно близькими групами, а розглядав і можливість існування віртуальних спільнот.

Сучасні віртуальні спільноти дослідники поділяють на кілька основних категорій [4]: співтовариства інтересів, які збирають людей із однаковими інтересами (такими, як політичні, соціальні, культурні, економічні тощо) або є спеціалізованими (співтовариства молодих батьків, клуби любителів певних марок автомобілів тощо); ігрові співтовариства, які надають своїм користувачам можливості створювати власне середовище, історії і персонажі у вигаданих світах; географічні співтовариства, що ґрунтуються на географічному розташуванні або місцевості (часто такі співтовариства об'єднуються за допомогою локальних мереж); співтовариства взаємин, які сформовані навколо певного життєвого досвіду, де люди можуть ділитися своїм досвідом і обмінюватися думками; комерційні співтовариства, де відносини побудовані на купівлі та продажі он-лайн товарів і послуг; віртуальні держави. Через це віртуальні спільноти в інформаційному просторі є принципово новою стійкою формою існування соціальних відносин, які перевершують соціальні соціуми за ступенем організованості та впливу.

Нові технічні засоби змінюють звичні умови нашого існування. Нам доводиться освоювати нові ролі, виробляти нові звички і методи. Поряд із традиційними формами взаємодії, між членами віртуальної спільноти в умовах глобальної мережі спостерігаються і нові форми. Так, Е. Патаракін називає їх зграєвими мережевими взаємодіями [5]. На його думку, процеси формування спільнот у мережі Інтернет нагадують процеси утворення зграй. Кожен птах у зграї слідує простим правилам, реагуючи на поведінку своїх найближчих сусідів. Люди нагадують зграю птахів, що летять за ватажком. Головний птах веде зграю, а решта йдуть за ним. Однак треба зауважити, що в більшості зграй немає ніякого ватажка. У зграї кожен птах слідує простим правилам, і на підставі простих взаємодій формується зграя. Ця зграя організовується без будь-якого організатора і координує свої дії без якогось координатора. Кожен член спільноти виконує прості дії, реагуючи на поведінку інших членів. Загальна форма поведінки спільноти виникає на основі взаємодій маси учасників спільноти. У цій моделі навчання тьютор відіграє роль не лідера або ватажка зграї, але зграйного радника.

Описуючи модель зграйної мережевої взаємодії, Е. Патаракін використовує термін “екологічні стратегії”. Екологічні стратегії асоціюються зі світом природи і припускають децентралізований підхід, заснований на внесках багатьох учасників спільноти (як, наприклад, у мурашнику). Спільнота практиків, як і зграя, формується на основі діяльності та спілкування з приводу цієї діяльності.

Світ стає відкритим – поширюються відкритий контент, відкриті дані, відкриті ресурси, відкриті он-лайн курси, що зменшують вартість доступу до навчальних матеріалів, підвищують активність учасників навчального процесу та створюють ефективне навчальне середовище. У нових умовах стало необхідно, щоб результат освіти був повнішим, особистісно та соціально інтегрованим. Широке поширення в освіті отримав компетентнісний підхід, основна спрямованість якого полягає у забезпеченні особистісного розвитку, у формуванні активної професійної і життєвої позиції фахівця.

У сучасних перехідних умовах для роботи в публічній сфері все більшою мірою актуалізується вміння співпрацювати, кооперуватися. Часи ізольованої роботи минули, поступившись місцем часу, коли рішення складної проблеми, непосильної для однієї особи, досягається завдяки злагодженій діяльності команди. Ця тенденція вимагає нового підходу в контексті професіоналізації персоналу публічної служби. Це зумовлює необхідність істотного посилення самостійної і продуктивної діяльності, широкого використання інтерактивних форм навчання, розвитку творчих здібностей публічних службовців і здатності самостійно здобувати нові знання в умовах швидко мінливого інформаційного простору.

На сьогодні все більшого поширення набуває використання Інтернету як засобу і місця навчання користувачів (як основного, так і додаткового), підготовки та підвищення кваліфікації персоналу публічної служби. В останні десятиріччя Інтернет став не просто частиною інформаційно-освітнього середовища, а й її ключовим елементом.

Наразі відзначається світова тенденція перенесення освітнього контенту і освітніх послуг у глобальну мережу [6], кіберпростір, що можна пояснити тим, що, з одного боку, змінюються вимоги до змісту і якості освіти в інформаційному суспільстві, а з іншого – розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, завдяки яким Інтернет став ключовим компонентом інформаційно-освітнього середовища, якому здійснюється навчання та управління знаннями. Вплив, який Інтернет чинить на сучасне суспільство

і особистість користувача, є більш значним і системним, ніж вплив будь-якої іншої технічної системи [7].

Функціонуюча нині версія “всесвітньої павутини” (Веб 2.0, яку часто називають “соціальною павутиною”) відрізняється від попередніх розширенням можливостей соціальної взаємодії в мережі. На початку XXI ст. відбулося зміщення акцентів у розумінні механізмів пізнавального процесу. У теорії і практиці освіти XX ст. отримало визначення як “століття індивідуума”, водночас як XXI ст. сприяє зростанню розуміння значення внеску інших людей у формування знань окремих індивідуумів. Інакше кажучи, від “століття індивідуума” ми перейшли до “ери спільноти”.

На сьогодні на зміну переважно репродуктивним методам навчання приходять продуктивні, творчі. Учасники навчання не просто засвоюють готові знання, але конструюють свої власні знання у процесі активної взаємодії в професійному середовищі. Ефективність такої взаємодії значною мірою залежить від ступеня сформованості віртуального професійного середовища, якості та різноманітності засобів, що забезпечують продуктивну взаємодію суб’єктів освітнього процесу, що становлять віртуальну спільноту практик.

Аналізуючи ситуацію, що склалася, можна констатувати, що в суспільстві є розуміння зростаючої ролі професійних спільнот практик у системі публічної служби для подальшого професійного розвитку. Інтернет як мегафактор професіоналізації розвивається відповідно до потреб суспільства в бік розширення можливостей для співпраці, кооперації користувачів, зокрема з навчальними цілями.

Віртуальне професійне середовище з навчальною метою потребує вдосконалення. Адже його ефективність багато в чому залежить від організаційно-методичного забезпечення, що передбачає різні форми взаємодії учасників навчального процесу. Важливим результатом осмислення ролі академічної освіти у контексті появи відкритих освітніх ресурсів і розвитку “Веб 2.0” у першому десятиріччі XXI ст. стали масові відкриті он-лайн курси (Massive Open Online Course – MOOC) [8 – 10]. Термін “масовий відкритий дистанційний курс” у 2008 р. запропонували О. Брайан і Д. Кормье під час навчання на коннективістському курсі “Connectivism & Connective knowledge”, який проводили Дж. Сіменс і С. Даунс. Характерними особливостями таких курсів є: великий обсяг неструктурованої інформації, відсутність контролю з боку тьютора, особиста мета учасника, свобода діяльності, учасник курсу виступає одночасно в ролі учня і тьютора. Початкові коннективістські MOOC засновані на принципах мереж, що самоорганізуються і слугують трьома цілям: надати доступ учасникам навчання до всіх необхідних ресурсів у будь-який час їх життя; допомогти всім, хто бажає ділитися знаннями, знаходити тих, хто хотів би у них вчитися; стає відомим питання будь-кого, хто хоче поділитися проблемою для публічного обговорення.

Поява альтернативних механізмів передавання знань, завдяки розвитку ІКТ, упровадження нових освітніх підходів роблять революцію у процесі викладання, засвоєння, вироблення знань та управління ними. Практично повсюдно застосовується так зване змішане навчання (Blended learning), що є моделлю використання розподілених віртуально інформаційних освітніх ресурсів в очному навчанні із застосуванням елементів асинхронного і синхронного дистанційного навчання.

В одному з перших досліджень на тему поєднання традиційних занять із асинхронними було проаналізовано кілька напрямів, у яких інформаційні технології

можуть відігравати роль каталізатора, збагачуючи практику викладання і засвоєння знань. У цьому дослідженні пропонувалася нова педагогічна модель, яка передбачає:

1) активну участь студентів у процесі навчання, а не пасивне сприйняття ними інформації;

2) можливості прикладного використання знань у реальних умовах;

3) уявлення концепцій і знань у найрізноманітніших формах, а не тільки в текстовій;

4) підхід до навчання як до колективної, а не індивідуальної діяльності;

5) акцент на процес навчання, а не на запам'ятовування інформації.

Зв'язок відкритих дистанційних курсів і віртуальних професійних спільнот імовірно пояснює перехід від стихійної навчальної взаємодії у віртуальній спільноті практик до суспільства, що самоорганізується в навчальному процесі вивчення курсу.

Так, на електронній платформі “Спільнота практиків: інновації у місцевому самоврядуванні” [11] за підтримки Швейцарсько-українського проекту “Підтримка децентралізації в Україні” (DESPRO) відбувається розвиток живого, синергетичного, активного середовища, де збільшується потенціал всіх членів спільноти, здатних створювати нові знання, через навчання на відкритих дистанційних курсах для зареєстрованих учасників Спільноти практиків місцевого самоврядування, зокрема:

– староста: місцевий лідер, адміністратор, представник інтересів територіальної спільноти;

– управління проектами з місцевого та регіонального розвитку;

– питання практичного застосування нового антикорупційного законодавства;

– місцеві бюджети в контексті реформи бюджетного процесу;

– реформи з децентралізації;

– фасилітація он-лайн;

– стратегічне планування місцевого розвитку тощо.

Наведемо приклад ще одного успішного досвіду віртуальної спільноти практик на комунікаційній платформі Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад (далі – ВАССР) за підтримки Швейцарсько-українського проекту “Підтримка децентралізації в Україні” (DESPRO), де так само через навчання на відкритих дистанційних курсах для зареєстрованих учасників Спільноти практиків, цільовою аудиторією якої є керівники органів місцевого самоврядування, депутати місцевого рівня, керівники органів самоорганізації населення, об'єднуються практики з місцевого самоврядування, які мають можливість обговорювати з учасниками спільноти у форматі веб-форумів найактуальніші питання розвитку територій, децентралізації, об'єднання територіальних громад та під час командної взаємодії спільно генерувати актуальні для місцевого розвитку нові ідеї, а також набувати нових компетентностей через навчання у віртуальних спільнотах практик. Відкритими дистанційними курсами ВАССР є:

1. Розвиток сільських територій, громад та місцевого врядування.

2. Формування самодостатності сільських громад.

3. Часова організація особистої ефективності лідера територіальної громади.

4. Комунікаційні стратегії для розвитку сільських громад тощо [12].

Відкриті дистанційні курси – це зовнішній механізм інтеграції у віртуальну спільноту практик, де власна роль належить міжпредметному дискурсу та експертизі з обраних питань учасниками спільноти.

Модель І. Енгстрема [13] наочно демонструє, що діяльність як така загалом є колективною і в процесі навчання зокрема (рис. 1).

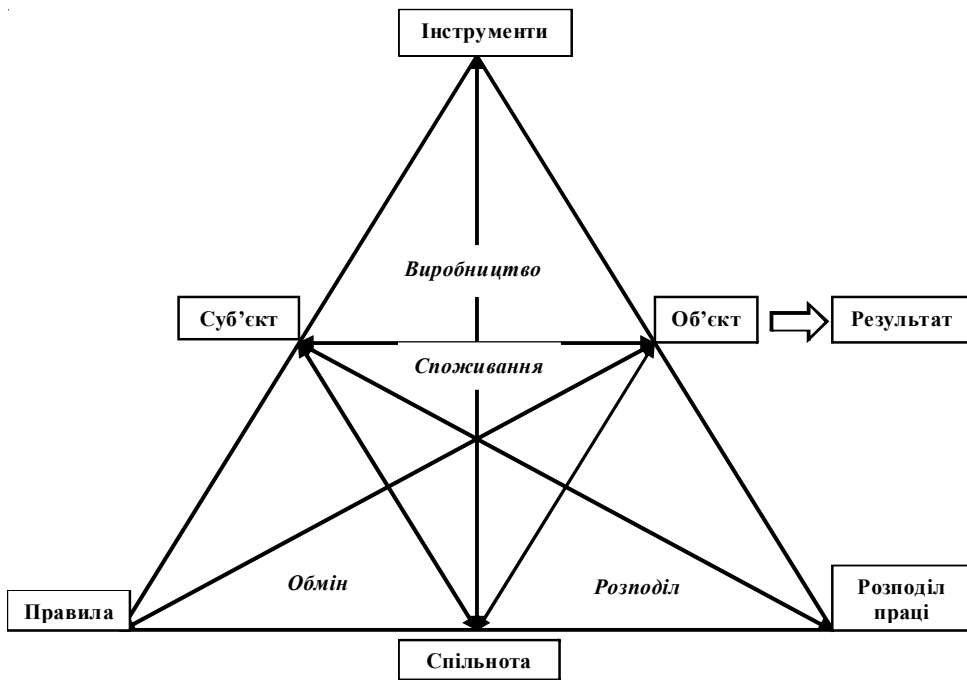

Рис. 1. «Трикутник Енгстрема»: схема структури діяльності

Модель демонструє основні елементи діяльності та їх зв'язок між собою. Будь-яка діяльність, зокрема й освітня, передбачає наявність суб'єкта і об'єкта, що зазнає перетворення внаслідок цієї діяльності. У разі колективної діяльності суб'єкт при цьому є частиною спільноти і впливає на об'єкт спільно з ним.

Віртуальна спільнота практик є суб'єктом, розробляє і встановлює мережеву культуру, правила і традиції, відповідно до яких вона функціонує.

Об'єктом є навчальні завдання (індивідуальні практикуми, командна робота над кейсами).

До інструментів належать не тільки технологічні інструменти (засоби Веб 2.0), завдяки яким відбувається професійне спілкування і взаємодія, а й семіотичні інструменти (тексти і нетекстові ресурси: емодіки, символи, фотографії, графіка тощо).

Розподіл праці – це горизонтальні та вертикальні ролі, а також відносини всередині спільноти, які впливають на вирішення завдань. Як видно на схемі, діяльність має системну структуру, тому зміна одних її елементів призводить до зміни інших. За аналогією, поява нових інструментів (засобів Веб 2.0) закономірно призвела до змін у всій системі освіти.

Створені унаслідок співпраці учасників спільноти «он-лайніві знання», засновані на практичному досвіді. У процесі навчання відбувається змішання «формального» (або наукового) і «неформального» знання (заснованого на практичному, «життєвому» досвіді). Необхідні для професійної діяльності компетенції в поєднанні з особистим досвідом і мотивацією формують професійну компетентність.

Отже, сформулюємо власне визначення «віртуальної спільноти практик», ґрунтуючись на аналізі вивчення досліджень вчених та практичного досвіду роботи на

електронній платформі “Спільнота практиків: інновації у місцевому самоврядуванні”. Віртуальну спільноту практик можна визначити як групу людей, об’єднаних спільними цілями, яка діє, використовуючи різні види співпраці як усередині цієї спільноти, так і за її межами завдяки сучасним Інтернет-технологіям для того, щоб створювати і розвивати живе, синергетичне, активне середовище, де поважають різноманітність думок, сприяють появі нових можливостей для пізнання, тим самим збільшуючи потенціал всіх членів спільноти, здатних створювати нові знання.

Практично в усіх країнах у вищих навчальних закладах на сьогодні заохочується самостійна робота, заснована на використанні освітніх електронних ресурсів, мережі Інтернет, мережевих та супутникових технологій. Як зазначено в документі Європейського Союзу “Teachers Professional Development”, від учасників все більшою мірою очікується, що вони стануть автономніші у своєму навчанні й будуть відповідальніші за його результати [14, 15].

Інформаційне суспільство зумовлює необхідність переходу від технології управління шляхом постійних перевірок і вказівок до технологій, що стимулюють навчально-пізнавальну діяльність фахівця публічної сфери. Потрібний перехід від формально дисциплінарного до проблемно-активного типу навчання, що є можливим завдяки віртуальним спільнотам практик та масовим відкритим дистанційним курсам, навчання в яких більшою мірою хоча і має ознаки стихійної взаємодії в процесі спільного осмислення досвіду учасників, проте актуалізує схожі інтереси, створюючи синергетичний ефект у виробленні нових підходів і знань.

Висновки

Навчання у віртуальних спільнотах практик є одним із засобів професійного розвитку публічних службовців. У статті розкрито сутність терміна “віртуальна спільнота практик”. Віртуальну спільноту практик можна визначити як групу людей, об’єднаних спільними цілями, яка діє, використовуючи різні види співпраці як усередині цієї спільноти, так і за її межами завдяки сучасним Інтернет-технологіям для того, щоб створювати і розвивати живе, синергетичне, активне середовище, де поважають різноманітність думок, сприяють появі нових можливостей для пізнання, тим самим збільшуючи потенціал всіх членів спільноти, здатних створювати нові знання.

Висвітлено успішний досвід віртуальних спільнот практик: Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад та “Спільноти практиків: інновації у місцевому самоврядуванні” за підтримки Швейцарсько-українського проекту “Підтримка децентралізації в Україні” (DESPRO), де через об’єднання практиків із місцевого самоврядування в ході навчання на відкритих дистанційних курсах для зареєстрованих учасників Спільноти практиків, цільовою аудиторією якої є державні службовці, посадові особи органів місцевого самоврядування, керівники та депутати місцевого рівня, керівники органів самоорганізації населення тощо, мають можливість обговорювати з учасниками спільноти у форматі веб-форумів найактуальніші питання розвитку територій, децентралізації, об’єднання територіальних громад та під час командної взаємодії спільно генерувати актуальні для місцевого розвитку нові ідеї, а також набувати нових компетентностей через навчання у віртуальних спільнотах практик.

Розглянуто як віртуальна спільнота практик здійснює перехід від стихійної навчальної взаємодії до суспільства, яке самоорганізується, актуалізуючи спільні інтереси навколо місцевих та загальнодержавних питань. У результаті співпраці учасники спільноти створюють “он-лайн нові знання”, засновані на практичному досвіді. У процесі навчання

відбувається змішання “формального” (або наукового) і “неформального” знання (заснованого на практичному, “життєвому” досвіді). Необхідні для професійної діяльності компетенції в поєднанні з особистим досвідом і мотивацією формують професійний розвиток фахівців публічної сфери.

Перспективи у подальших дослідженнях – насамперед обґрунтувати та сформулювати термін “кіберпрофесіоналізація”, дослідити зарубіжний досвід використання кіберпростору як середовища для професійного розвитку фахівців публічної сфери.

Список використаної літератури

1. Вікіпедія [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org>.
2. The Virtual Community: Homesteading on the Electronic Frontier (1993) [Electronic resource]. — Access mode : <http://www.rheingold.com/vc/book>.
3. Wenger Etienne [Electronic resource]. — Access mode : <http://wenger-trayner.com>.
4. Березко О. Л. WWW як соціальна мережа / О. Л. Березко, А. М. Пелешин // Proc. of the Second Intern [Text] : Conf. on Computer Science and Engineering (CSE'2007). — Lviv : [s. n.], 2007. — P. 29, 30.
5. Патаракин Е. Д. Стайные сетевые взаимодействия / Е. Д. Патаракин // Educational Technology & Society [Text]. — 2005. — № 8 (2). — P. 278—288.
6. Johnson L. The 2011 Horizon Report [Electronic resource] / L. Johnson, R. Smith, A. Levine [and so on]. — Access mode : <http://net.educause.edu/ir/library/pdf/hr2011.p>.
7. Teachers' Professional Development. Europe in international comparison. An analysis of teachers' professional development based on the OECD's Teaching and Learning International Survey (TALIS) [Electronic resource]. — Access mode : http://ec.europa.eu/education/school-education/doc/talis/report_en.pdf.
8. Siemens G. Massive Open Online Courses: Innovation in Education? / G. Siemens // Open Educational Resources: Innovation, Research and Practice. Athabasca: UNESCO, 2013 [Electronic resource]. — Access mode : <http://www.col.org>.
9. MOOC with “iversity”: “study anywhere” [Electronic resource]. — Access mode : <https://iversity.org/en/courses>.
10. The MOOC Juggernaut: Year 2 [Electronic resource]. — Access mode : <http://www.blog.class-central.com/the-mooc-juggernaut-year-2>.
11. Спільнота практик місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://udl.despro.org.ua>.
12. Спільнота практик Всеукраїнської Асоціації Сільських та Селищних Рад (ВАССР) за підтримки Швейцарсько-українського проекту DESPRO [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://dsl.vassr.org/course/view.php?id=4>.
13. Engeström Y. Expansive learning at work: Toward an activity theoretical reconceptualization / Y. Engeström // Journal of Education and Work [Text]. — 2001. — № 14(1). — S. 133—156.
14. Rambe P. Towards an information sharing pedagogy: A case of using Facebook in a large first year class. Informing Science / P. Rambe, D. Ng'ambi // The International Journal of an merging Transdiscipline [Electronic resource]. — Access mode : <http://www.inform.nu/Articles/Vol14/ISJv14p061-08>.

15. Downes S. The Role of Open Educational Resources in Personal Learning / S. Downes // Open Educational Resources: Innovation, Research and Practice. Athabasca [Electronic resource]. — Access mode : <http://oasis.col.org/handle/11599/1735>.

Стаття надійшла до редакції 31.05.2016

Схвалена до друку редколегією 06.07.2016

N. Aliushyna

VIRTUAL COMMUNITY OF PRACTICE AS A MEANS OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF SPECIALISTS IN PUBLIC SPHERE

The article reveals the essence of the term «virtual community of practice». It is considered that a virtual community of practice is the movement from spontaneous learning interactions to a society that organizes itself, creating a synergistic, active environment, increasing the capacity of all community members who are able to create new knowledge. The article deals with the successful experience of «Community of practice: innovation in local government» supported by the Swiss-Ukrainian project «Decentralization Support in Ukraine» (DESPRO), which is an external mechanism of integration into the community of practice as a means of solving the problem of professional development of civil servants in terms of knowledge management.

Key words: virtual community of practice, professional development, public domain experts, massive open distance learning courses, e-platform.